

การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปปลาสด
 ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ในตำบลคลองด่านจังหวัดสมุทรปราการ
 The Development Model for Trichogaster pectoralis Fish farming Community
 learning center of Mid Central Provincial Cluster In Tambon Khlong Dan
 Amphoe Bang Bo Province Samut Prakarn

นิก สุนทรธัย*, สุกฤตาวัดณ์ บำรุงพานิช, ใจบุญ แยมยิ้ม, กชพร ขวัญทอง, อัญชุลี สุภาวุฒิ
 ศูนย์วัฒนธรรม/คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

*Email : micky_64@hotmail.com

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปปลาสด
 ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ในตำบลคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาารูปแบบการ
 จัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่เหมาะสมสำหรับศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปปลาสดของกลุ่มจังหวัดภาคกลาง
 ตอนกลาง ในตำบลคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ โดยการจัดสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกต
 แจกแบบสอบถาม ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงกับผู้ประกอบการ หรือเป็นผู้ที่ปฏิบัติงาน ในส่วนที่เกี่ยวข้อง
 กับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง พบว่า

ส่วนที่ 1 ผลสรุปจากการลงพื้นที่ ปัจจุบัน ชุมชนมีศูนย์การเรียนรู้ มีห้องต่างๆ ดังนี้ ห้องโถง เพื่อจัด
 นิทรรศการ 1 ห้อง ขนาด 90 ตร.ม. โถงเอนกประสงค์ด้านหน้า ขนาด 108 ตร.ม. ห้องสำนักงาน (โถงด้านขวา) 1 ห้อง
 ขนาด 54 ตร.ม. ห้องประชุม (โถงเล็กส่วนกลาง) 1 ห้อง ขนาด 36 ตร.ม.

ส่วนที่ 2 ผลสรุปจากแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อย
 ละ 74 และเพศชายจำนวน 8 คน ร้อยละ 26 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 12 คน คิด
 เป็นร้อยละ 40 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 74 ความคิดเห็นการพัฒนา
 รูปแบบการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ฯ ทั้ง 6 ด้าน คือ **ด้านบุคลากร** ลำดับที่ 1 เจ้าหน้าที่ควรเป็นบุคคลในท้องถิ่น
 ค่าเฉลี่ย 4.88 ระดับมากที่สุด **ด้านงบประมาณ** ลำดับที่ 1 ควรได้รับงบประมาณจากทั้งจากภาครัฐและชุมชนใน
 สัดส่วนที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.76 ระดับมากที่สุด **ด้านอาคารสถานที่** ลำดับที่ 1 ควรมีห้องเรียนรู้กลุ่มอาชีพ ค่าเฉลี่ย
 4.98 ระดับมากที่สุด **ด้านการบริหารจัดการและ การส่งเสริมการเรียนรู้** ลำดับที่ 1 คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรมาจาก
 ตัวแทนท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.86 ระดับมากที่สุด **ด้านกระบวนการเรียนรู้** ลำดับที่ 1 ศึกษาดูงาน ค่าเฉลี่ย 4.91 ระดับ
 มากที่สุด **ด้านสื่อการเรียนรู้** ลำดับที่ 1 คลิปวิดีโอ ค่าเฉลี่ย 4.70 ระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ผลสรุปตามวัตถุประสงค์ พบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ควรเน้นปฏิบัติมากกว่าบรรยาย ได้แก่ การสาธิต วิทยากรนำชม
 การทดลอง เป็นต้น
2. สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หนังสือ โบว์ชัวร์ โทรศัพท์มือถือ ตู้จัดแสดง เป็นต้น
3. องค์ความรู้ ได้แก่ การเพาะเลี้ยง วิธีเลี้ยง กรรมวิธีในการแปรรูป เป็นต้น

4. สิ่งที่เขายากู้ได้แก่ กระบวนการเพาะเลี้ยงปลาสด สายพันธุ์ วิธีทำ วิธีใส่ เกือบปลาเค็มส่งออก
การแปรรูปเครื่องมือ เป็นต้น

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 หัวข้อสาระ ได้แก่

- หัวข้อที่ 1 การสร้างอัตลักษณ์การเพาะเลี้ยงปลาสดบางบ่อแบบครบวงจร
หัวข้อที่ 2 การใช้งานและเข้าร่วมกลุ่มสื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการตลาดและสนับสนุนการเพาะเลี้ยง
และแปรรูปปลาสดบางบ่อ
หัวข้อที่ 3 การผลิตตู้อบแห้งปลาสดต้นทุนน้อย
หัวข้อที่ 4 การผลิตภัณฑ(เจ็ด/ปน)โล่แมลงวันจากกาบใบตะไคร้ (สมุนไพรรไทย)
หัวข้อที่ 5 การออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ปลาสดแปรรูป
หัวข้อที่ 6 การเขียนแผนธุรกิจเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ปลาสดแปรรูป
หัวข้อที่ 7 การดูแลสุขภาพและการป้องกันพฤติกรรมภาวะเสี่ยงจากการเพาะเลี้ยงและแปรรูปปลาสด
หัวข้อที่ 8 การแปรรูปปลาสดเด็ดเดี่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอาหารของหน่วยงานรับรอง
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มุ่งสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

คำสำคัญ : ศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปปลาสดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ในตำบลคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ

Abstract

The purpose of this research is to develop the learning design with the participation appropriate for the learning center and Gourami fish processing in the provinces of central Thailand in Klong-Dan district, Samutprakarn. The methods used were a group discussion, an in-depth interview, an observation, and questionnaire. Moreover, the samples were purposively selected, especially from those who were related with the respective participants in the industry.

It was found that 1) from field work, the result was that at present, the community has a learning center with the building of a big hall for an exhibition sizes 90m², a hall for multi-purpose activities sizes 108m², an office on the right sizes 54m², and a meeting room (the central hall) sizes 36m²; 2) from the questionnaire, the result was that most respondents were 22 females, which was 74% and 8 males, which was 26%. According to age, the most respondents aged 41-50 years were 12 people, which was 40%, 22 with qualification below bachelor's degree, which was 74%. The opinion on the development of the six elements of the learning center were as follows: the personnel of the organization should be from local representatives at the average of 4.88, the budget should be from both the government sector and the community with the appropriate proportion at the average of 4.76, for the building, there should be a room for an occupational group, at the average of 4.98, for the management and learning enhancement, the committee of the center should be from the local

representatives, at the average of 4.86, for the learning processes, a field trip or study trip should be provided, at the average of 4.91, for the instructional media, video clips should be provided, at the average of 4.70; 3) from the conclusion of the objectives, it was found that the learning management should be an emphasis on other techniques rather than lectures, for example, a demonstration, a guest speaker, and an experiment; teaching materials should be texts, brochures, smart phones, and an exhibit cabinet; for knowledge, it should be culturing, farming procedures, and processing methods; what they want to know were farming procedures of gourami, breeding, preservation, salt curing or salting, food processing, and handyman tools.

Eight utilization managements include: identity construction of A One-Stop-Service Gourami Culture; a mobile application and social media to enhance marketing, culturing and fish processing of Bang-bor Gourami; the creation of a cheap drying cabinet; the production of insect repellent from lemon grass; packing design and symbol to add more value of Gourami processing; health prevention and risk from culturing and processing; and making sun dried gourami under the standard of the organization which guarantees the quality of the products, Huachiew Chalermprakiet University, focusing on the community standard production (MPC).

Keywords : Trichogaster pectoralis Fish farming Community learning center of Mid Central Provincial Cluster In Tambon Khlong Dan Amphoe Bang Bo Province Samut Prakarn

บทนำ

ชุมชนหมู่ 11 / 12 ของ ต.คลองด่าน อ.บางบ่อ จ.สมุทรปราการ มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเลี้ยงปลาผลิตแบบภูมิปัญญา คือเลี้ยงแบบธรรมชาติในบ่อดิน ให้ปลาสดกินแพลงก์ตอน สัตว์ตัวอ่อน แมลงน้ำ ตะไคร่น้ำหรือหญ้าที่เน่าเปื่อยเป็นอาหาร ซึ่งทำให้เนื้อปลาสดเมื่อแปรรูปแล้วเนื้อเหนียวและมีรสชาติดี นอกจากนี้ผู้เลี้ยงปลาสดในอำเภอบางบ่อ ยังเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการแปรรูปปลาสดสดเป็นปลาสดหอมจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่สืบทอดมา ซึ่งปัจจุบันก็ยังไม่มียังจังหวัดใดผลิตปลาสดหอมได้รสชาติดีเหมือนกับปลาสดหอมของอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน เป็นสถานที่ที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิชาการ ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตของคนในชุมชน ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง (กระทรวงมหาดไทย, 2550) การเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับการศึกษาตามรูปแบบที่ต้องการ มีความยืดหยุ่นหลากหลายตามโอกาสและสถานการณ์ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น บริการข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นแหล่งความรู้ให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่วนกิจกรรมการเรียนรู้สามารถจัดได้อย่างหลากหลายโดยศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จะมีส่วน

สนับสนุนการเรียนรู้ของคนไทยอย่างเป็นระบบและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และเติมเต็มให้สังคมไทยเป็นสิ่งคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยเรียนรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้ประเภท ต่าง ๆ เช่น จากวิทยากร จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ วัสดุทัศน์ คอมพิวเตอร์ แบบเรียนสำเร็จรูป หนังสือพิมพ์ การประชุม หรือการอบรม เป็นต้น ทั้งนี้การจัดศูนย์การเรียนรู้ที่ดี ควรจะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนเป็นสำคัญ (สนอง โลหิตวิเศษ, 2544)

ปราโมทย์ น้อยวันและคณะ (มปป. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2) ได้ศึกษาแนวทางการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรจัดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ ด้านการบริหารจัดการ ควรจัดทำโครงสร้างการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โครงสร้างการบริหารของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นคณะผู้บริหาร กำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่หรือครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นผู้ดำเนินงานและจัดกิจกรรม ส่วนวิธีการบริหารงาน ประกอบด้วย การวางแผนดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การบริหารงาน การวินิจฉัยสั่งการ การจัดกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้การกำกับดูแล การประสานงาน การรายงาน การจัดทำงบประมาณ และการประเมินผล

ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ตั้งแต่การวางแผน การกำหนดกิจกรรม การร่วมทำกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม
2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ผู้ที่ป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเผยแพร่ความรู้และร่วมจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อเป็นการยกย่องในความรู้ความสามารถของบุคคลเหล่านั้น
3. การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมก็ควรให้ความรู้และในขณะเดียวกันก็แฝงซึ่งความสนุกสนาน สามารถจูงใจให้ครอบครัวเข้ามาทำกิจกรรมในศูนย์ได้
4. เจ้าหน้าที่ ที่ทำหน้าที่ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรเป็นบุคลากรประจำ และเป็นผู้ที่มีความรู้หรือได้รับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่นเป็นอย่างดี เพื่อจะได้เป็นผู้เผยแพร่ความรู้หรือเรื่องราวที่มีความสำคัญในท้องถิ่นให้ผู้นเข้ามาใช้บริการที่ศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ได้ทราบในสิ่งที่ป็นอัตลักษณ์ของชุมชน
5. การสร้างอัตลักษณ์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในชุมชนที่มีอัตลักษณ์ของตนเอง

คณะผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปปลาสดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ในตำบลคลองด่านจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อองค์ความรู้ของชุมชนในเรื่องการเพาะเลี้ยงและแปรรูปปลาสด ให้เกิดแก่เยาวชน ประชาชน และผู้สนใจ เพื่อเข้ามาช่วยยกระดับและเกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาสดแปรรูปของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาสดในหมู่ 11 / 12 ต.คลองด่าน อ.บางบ่อ จ.สมุทรปราการ

ปัจจุบันจังหวัดสมุทรปราการได้จัดสร้างศูนย์การเรียนรู้ การเพาะเลี้ยงและแปรรูปปลาสด ตั้งอยู่ที่ ต.คลองด่าน อ.บางบ่อ จ.สมุทรปราการ แต่ยั้งขาดการจัดการเรียนรู้ภายในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนการเพาะเลี้ยงปลาสดแบบภูมิปัญญา ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาข้อมูลอย่างครอบคลุมหลากหลายมิติแบบมีส่วนร่วม โดยการสำรวจ สัมภาษณ์เจาะลึก เสนวนากลุ่ม การจัดเวทีประชาคม การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนและสถาบันการศึกษา การสังเกต การจดบันทึก และการทดลองปฏิบัติ เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนการเพาะเลี้ยงปลาสดแบบภูมิปัญญา

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปพลาสติกของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ในตำบลคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ แบบมีส่วนร่วม

ประโยชน์ที่ได้รับ

ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปพลาสติกของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ในตำบลคลองด่าน อ.บางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ แบบมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาต่อความต้องการของประชาชนในชุมชน โดยการเผยแพร่ความคิด ชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของการแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน การจัดเก็บองค์ความรู้ ประวัติชุมชนและภูมิปัญญาของชุมชน ตลอดจนการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงพลาสติก ซึ่งได้รับการยอมรับจากชุมชนอย่างเป็นระบบ และการศึกษาถึงความคิดเห็นของชุมชนในเรื่องรูปแบบ ลักษณะ ของเขต โครงสร้าง สถานที่ การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ ระเบียบข้อบังคับ งบประมาณ เนื้อหา สารความรู้ ข่าวสารความรู้ สื่อการเรียนรู้ (ช่องทางการเรียนรู้) กิจกรรมการเรียนรู้ (การเรียนการสอน การจัดการความรู้ การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ e-Learning นิทรรศการการสัมมนา ฯลฯ

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (IN-Depth Interview) จากแหล่งความรู้รายบุคคล

2.1 ผู้นำชุมชน ปราชญ์ท้องถิ่นภูมิปัญญาในด้านการเพาะเลี้ยงและแปรรูปพลาสติก เพื่อศึกษาเทคนิค วิธี กระบวนการเพาะเลี้ยง และค้นหาวิธีการถ่ายทอดความรู้ของชุมชน ในการเพาะเลี้ยงและแปรรูปพลาสติก ประมงจังหวัด

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นายก อบต. ปลัด อบต.) เพื่อศึกษาถึงการสนับสนุนส่งเสริมทั้งในเรื่องสถานที่ งบประมาณ รูปแบบ ขอบเขต โครงสร้าง การบริหารจัดการ และการติดตามประเมินผล

3. การสังเกตวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยง และ การแปรรูปพลาสติก

4. แจกแบบสอบถาม

5. สังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ จากการวิจัย และ พัฒนาจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งเป็นทุนเดิม และข้อมูลการวิจัย/ข้อความรู้ใหม่ ที่เกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงและการแปรรูปพลาสติก ข้อมูลงานวิจัย 14 เรื่อง ภายใต้โครงการ “วิจัยนวัตกรรมพัฒนาพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่าของห่วงโซ่เศรษฐกิจพลาสติกบางบ่อตามยุทธศาสตร์ส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จังหวัดสมุทรปราการ” ได้แก่

1. การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะสัณฐานวิทยาของพลาสติกบางบ่อกับพลาสติกแหล่งอื่นในประเทศไทย

2. ผลของอาหารแพลงก์ตอน คุณภาพน้ำและดิน ต่อคุณลักษณะทางโภชนาการและแร่ธาตุในพลาสติก

จากแหล่งต่างๆในประเทศไทย

3. เอลักษณะของพลาสติกบางบ่อในมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องกับสายโซ่การผลิตของจังหวัด

สมุทรปราการ และแนวทางการพัฒนาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์พลาสติกบางบ่อ

4. เปรียบเทียบผลผลิตพลาสติกที่เลี้ยงด้วยวิธีดั้งเดิมวิธีผสมผสาน และวิธีดั้งเดิมเสริมหญ้าเนเปียร์

5. การบำบัดตะกั่วและแคดเมียมในน้ำที่ใช้เพาะเลี้ยงปลาสด บางบ่อโดยใช้บึงประดิษฐ์แบบน้ำไหลท่วมผิวชั้นกรองอย่างอิสระ

6. การพัฒนาตู้อบแห้งปลาสด

7. การเปลี่ยนแปลงคุณภาพปลาสดแดดเดียวภายใต้บรรจุภัณฑ์แอคทีฟ: กรณีศึกษาของแผ่นตุ๋นวัตของเหลวร่วมกับการใช้ผิวมะกรูด

8. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไล่แมลงวันจากสมุนไพรไทย

9. การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงปลาสดบางบ่อแบบมีส่วนร่วม

10. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาสดแดดเดียวบางบ่อสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

11. การศึกษาความเป็นไปได้ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติในการเป็นหน่วยงานรับรองมาตรฐานคุณภาพอาหารปลาสดแดดเดียวบางบ่อ

12. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ตราสัญลักษณ์ แผ่นกัญชงการสื่อสารปลาสดบางบ่อโดยกระบวนการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงและผู้ประกอบการแปรรูปปลาสด

13. การสร้างความสามารถการแข่งขันของผู้ประกอบการปลาสดบางบ่อในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยแผนธุรกิจเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ปลาสดแปรรูป ตามความต้องการของผู้บริโภค

14. การพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อเป็นศูนย์รวม ความรู้ปลาสดและผลิตภัณฑ์แปรรูปของพื้นที่จังหวัด สมุทรปราการ

6. นำข้อมูลที่ได้จาก 1-4 มาสังเคราะห์เพื่อกำหนดรูปแบบ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเด็น ดังต่อไปนี้

6.1 การจัดพื้นที่ในศูนย์การเรียนรู้ เน้นพื้นที่เก็บข้อมูลข่าวสารความรู้ พื้นที่บริการความรู้ พื้นที่ทำงาน พื้นที่แลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

6.2 สารระ ประกอบด้วย ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ทั้งที่เป็นภูมิปัญญาและข้อความรู้ใหม่

6.3 องค์กร กรรมการดำเนินการ วาระการดำรงตำแหน่ง แผนงาน ระเบียบ กติกา แนวปฏิบัติ

6.4 กิจกรรม กิจกรรมการจัดการความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้

6.5 รูปแบบกิจกรรม ประกอบด้วย การจัดแสดงความรู้ถาวร การแสดงความรู้หมุนเวียน การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การแสวงหา อภิปรายหรือสัมมนา เป็นต้น

6.6 ประเด็นอื่น ๆ ตามที่ชุมชนให้ข้อเสนอแนะ

7. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภายในศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปปลาสด

7.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้

7.2 การจัดนิทรรศการ

8. จัดระบบการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ โดยการกำหนดโครงสร้างและผู้รับผิดชอบดูแล

9. สร้างการรับรู้ให้กับชุมชน 3 แหล่ง ได้แก่ บ้าน วัด และโรงเรียน

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษาวิจัยนี้ ประกอบด้วย

1. ภาครัฐ (ผู้บริหาร ข้าราชการในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้แก่

นายก อบต. คลองด่าน หรือ รองนายก อบต. คลองด่าน

- ปลัด อบต. คลองด่าน หรือ รองปลัด อบต. คลองด่าน
 - พาณิชยจังหวัดสมุทรปราการ หรือ หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาชุมชน
 - ประธานกรรมการบริษัท ประชาธิปไตยสามัคคีสมุทรปราการ (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด
2. ภาคเอกชน คือ ทีมงานบริษัท เอ อาร์ ไอ พี (ผู้ออกแบบนิทรรศการ)
3. ภาคประชาชน (ชุมชนหมู่ 11 / 12 ต.คลองด่าน อ.บางป่อ) ประกอบด้วย ประธานสหกรณ์เคหะสถานพลาสติกบางป่อจำกัด (ปราชญ์ท้องถิ่น) ผู้เพาะเลี้ยง ผู้แปรรูปและบุคคลในชุมชน
4. หรือผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงพลาสติก และการแปรรูปพลาสติก หรือ เป็นผู้ที่มีอาชีพโดยตรง หรือ เป็นผู้ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร ผู้เพาะเลี้ยงพลาสติก

1. ภาครัฐ (ผู้บริหาร ข้าราชการในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้แก่
 - นายก อบต. คลองด่าน หรือ รองนายก อบต. คลองด่าน
 - ปลัด อบต. คลองด่าน หรือ รองปลัด อบต. คลองด่าน
 - พัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ หรือ หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์
 - ประธานกรรมการบริษัท ประชาธิปไตยสามัคคีสมุทรปราการ (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด
2. ภาคเอกชน คือ ทีมงานบริษัท เอ อาร์ ไอ พี (ผู้ออกแบบนิทรรศการ)
3. ภาคประชาชน (ชุมชนหมู่ 11 / 12 ต.คลองด่าน อ.บางป่อ) ประกอบด้วย ประธานสหกรณ์เคหะสถานพลาสติกบางป่อจำกัด (ปราชญ์ท้องถิ่น) ผู้เพาะเลี้ยง ผู้แปรรูปและบุคคลในชุมชน
4. หรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

เครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้ การสำรวจ การสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การจดบันทึก การเสวนากลุ่ม การจัดเวทีชาวบ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

แบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย

แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปพลาสติกของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ในตำบลคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสรุปในตารางประกอบคำบรรยาย โดยแปลความหมายคะแนนค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ โดยปรับปรุงจากแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Licert Scale) (บุญเลิศ กลิ่นรัตน์. 2542: 146; อ้างอิงจาก Rensis Lidert New Patterns of Managent. 1961 : 26) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

สำหรับแบบสัมภาษณ์ การจัดบันทึกการสังเกต การเสวนากลุ่ม การจัดเวทีชาวบ้าน จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอด้วยการบรรยายเชิงพรรณนาโวหาร

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลสรุปจากการลงพื้นที่

ปัจจุบัน ชุมชนมีศูนย์การเรียนรู้ มีห้องต่างๆ ดังนี้ ห้องโถงเพื่อจัดนิทรรศการ 1 ห้อง ขนาด 90 ตร.ม. โถงเอนกประสงค์ด้านหน้า ขนาด 108 ตร.ม. ห้องสำนักงาน (โถงด้านขวา) 1 ห้อง ขนาด 54 ตร.ม. ห้องประชุม (โถงเล็กส่วนกลาง) 1 ห้อง ขนาด 36 ตร.ม. โดยการสร้างอาคารมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การเพาะเลี้ยงปลาผลิตสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการ ยกกระดับมาตรฐานสถานประกอบการปลาสด คุณภาพชีวิตและรายได้ของประชาชน ที่ดินและตัวอาคารเป็นของราชพัสดุ กรมธนารักษ์ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการเป็นผู้รับนโยบายในการดำเนินการก่อสร้าง โดยอนุญาตให้ อบต.คลองด่าน บริหารจัดการใช้ประโยชน์เพื่อประชาชน ใช้ในภารกิจเพื่อสังคมไม่เก็บค่าใช้จ่าย หากมีการใช้ประโยชน์เกิดรายได้ให้จ่ายค่าเช่าต่อมาทำสัญญากับกรมธนารักษ์ จากนั้น อบต.คลองด่าน ขออนุญาตบริหารจัดการร่วมกับ บริษัทประชารัฐรักสามัคคีสมุทรปราการ (วิสาหกิจเพื่อชุมชน) จำกัด โดยมีการเก็บค่าเช่าจากผู้ประกอบการ

การบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ฯ ดัดจริตในเรื่องข้อกฎหมาย พรบ.การปกครองท้องถิ่น เรื่อง การใช้ประโยชน์เกิดรายได้ อบต.คลองด่าน จึงยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามแนวคิดการบริหารที่วางไว้ คือ “การบริหารตนเอง หรือ Social Enterprise” ซึ่งจดทะเบียนและมีกฎหมายครอบคลุม เปิดให้ประชาชนเข้าไปบริหารงานเอง โดยมีแผนบริหารจัดการในอนาคตจะเป็น “Center by One by Case” มีพื้นที่ส่วนกลาง มีสวนสาธารณะเป็นส่วนพักผ่อนหย่อนใจ ลานวัฒนธรรม ลานการแสดง ลานกีฬา เป็นต้น ซึ่งแนวคิดนี้ ตรงกับคณะวิจัย ที่ได้เสนอเรื่องเพื่อพิจารณาไว้ในวาระการประชุม เรื่อง แนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปปลาสด โดยนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้สู่มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชน ตามแนวทางของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยที่ประชุมสรุปว่า “เป็นสิ่งที่ดีมากหากเราสามารถพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันได้แก่ ห้องสมุด ห้องอินเทอร์เน็ต ห้องวิชาการ ห้องเรียนรู้กลุ่มอาชีพ ห้องแสดงภูมิปัญญา ลายกิจกรรม และร้านค้าชุมชน” รวมถึง “ตอนนี้เรามีห้องนิทรรศการ ร้านค้าชุมชน ลานกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว”

ศูนย์เรียนรู้ฯ มีห้องจัดแสดงนิทรรศการเนื้อหาเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงและแปรรูปปลาสด ที่ได้ข้อมูลมาจากจากประธานสหกรณ์เคหสถานปลาสดบางบ่อจำกัด (ปราชญ์ภูมิปัญญา) รวมถึงทีมวิจัยจากศูนย์วัฒนธรรม มอก. เป็นผู้ให้ข้อมูล แนะนำแนวทางและปรับแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภายในนิทรรศการถาวรศูนย์การเรียนรู้ฯ รวมถึงควรมีพื้นที่ส่วนหนึ่งจัดแสดงงานวิจัยทั้ง 15 เรื่องของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปลาสด

ผู้วิจัย พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการฯ มีการเข้าใจว่า ศูนย์การเรียนรู้ฯ เป็นสถานที่จำหน่ายปลาสด แปรรูป ในขณะที่อบต. คลองด่านผู้บริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ฯ ต้องหารายได้เพื่อบริหารตนเองให้ได้เพื่อนำรายได้มาพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ฯ ชุมชนอย่างเต็มรูปแบบ ดังนั้น การสร้างการรับรู้ใหม่ ด้วยการนำหลักสูตร 8 หัวข้อสาระที่ได้พัฒนา

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ขึ้นมา เพื่อให้เกิดความเข้าใจใหม่ที่ตรงกันระหว่างกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์และกลุ่มผู้บริหารจัดการจากศูนย์การเรียนรู้ฯ แห่งนี้

ส่วนที่ 2 ผลสรุปจากแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 74 และเพศชายจำนวน 8 คน ร้อยละ 26 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 74 รองลงมา คือ ปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16 และส่วนใหญ่อยู่ภาคประชาชน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80 และน้อยที่สุด ภาครัฐบาลและภาคเอกชน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ความคิดเห็นการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปพลาสติกของกลุ่มจังหวัด ภาคกลาง ตอนกลาง ในตำบลคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง 6 ด้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ **ด้านบุคลากร** ลำดับที่ 1 เจ้าหน้าที่ควรเป็นบุคคลในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.88 ความคิดเห็นในระดับมากที่สุดลำดับที่ 2 เจ้าหน้าที่ควรมีความรู้เกี่ยวกับประวัติท้องถิ่นเป็นอย่างดี ค่าเฉลี่ย 4.82 ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 บุคลากรในศูนย์การเรียนรู้ประกอบด้วยผู้บริหารศูนย์ และเจ้าหน้าที่ศูนย์ ค่าเฉลี่ย 4.32 ความคิดเห็นในระดับมาก **ด้านงบประมาณ** ลำดับที่ 1 ควรได้รับงบประมาณจากทั้งจากภาครัฐและชุมชนในสัดส่วนที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.76 ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 งบประมาณควรใช้ด้านเงินเดือนค่าจ้าง/ค่าตอบแทนวิทยากร ค่าเฉลี่ย 4.66 ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 งบประมาณควรใช้ในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ ค่าเฉลี่ย 4.34 ความคิดเห็นในระดับมาก **ด้านอาคารสถานที่** ลำดับที่ 1 ควรมีห้องเรียนรู้กลุ่มอาชีพ ค่าเฉลี่ย 4.98 ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 ควรมีห้องสมุดประชาชน ค่าเฉลี่ย 4.65 ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 ควรมีห้องพิพิธภัณฑ์/นิทรรศการ ค่าเฉลี่ย 4.35 ความคิดเห็นในระดับมาก **ด้านการบริหารจัดการและการส่งเสริมการเรียนรู้** ลำดับที่ 1 คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรมาจากตัวแทนท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.86 ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 ควรเปิดสอนหลักสูตรที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.64 ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาใช้บริการศูนย์ฯ ค่าเฉลี่ย 4.63 ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด **ด้านกระบวนการเรียนรู้** ลำดับที่ 1 ศึกษาดูงาน ค่าเฉลี่ย 4.91 มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 ฝึกปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย 4.82 มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 ทดลอง ค่าเฉลี่ย 4.61 มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด **ด้านสื่อการเรียนรู้** ลำดับที่ 1 คลิปวิดีโอ ค่าเฉลี่ย 4.70 มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 สื่อออนไลน์ (Social Media) ค่าเฉลี่ย 4.61 มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 หนังสือ/ตำรา/แผ่นพับ/โบว์ชัวร์ ค่าเฉลี่ย 4.60 มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ผลสรุปตามวัตถุประสงค์

จากวัตถุประสงค์งานวิจัย ที่ว่า เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับศูนย์ การเรียนรู้และแปรรูปพลาสติกของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ในตำบลคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ แบบมีส่วนร่วม นั้น

ข้อสรุปผลงานวิจัย “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปพลาสติก ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ในตำบลคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ แบบมีส่วนร่วม” สามารถตอบวัตถุประสงค์จากงานวิจัยขั้นนี้ได้ดังต่อไปนี้

ผลสรุปจากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่มาจากความต้องการผู้เพาะเลี้ยงผู้ประกอบการแปรรูป และบริหารศูนย์การเรียนรู้ฯ พบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ควรเน้นปฏิบัติมากกว่าบรรยาย ได้แก่ การสาธิต วิทยากรพาเดินชม การทดลองทำ เป็นต้น
2. สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หนังสือ โบว์ชัวร์ โทรศัพท์มือถือ ตู้จัดแสดง เป็นต้น
3. องค์ความรู้ ได้แก่ การเพาะเลี้ยง วิถีเลี้ยง กรรมวิธีในการแปรรูป เป็นต้น
4. สิ่งที่เขาอยากรู้ ได้แก่ กระบวนการเพาะเลี้ยงปลาสลิด สายพันธุ์ วิธีทำ วิธีใส่เกลือปลาเค็มส่งนอก แปรรูป เครื่องมือ เป็นต้น

ผลสรุปจากแบบสอบถาม พบว่า ในด้านกระบวนการเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติ การทดลอง เป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ ส่วนในด้านของสื่อการเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการใช้คลิปวิดีโอ สื่อออนไลน์ หนังสือ โบว์ชัวร์ เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ในการเรียนรู้

จากข้อค้นพบที่ได้ข้างต้นรวมกับการสังเคราะห์ผลสรุปของโครงการวิจัยทั้ง 14 เรื่อง นำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 หัวข้อสาระ ดังต่อไปนี้

หัวข้อที่ 1 การสร้างอัตลักษณ์การเพาะเลี้ยงปลาสลิดบางบ่อแบบครบวงจร

หัวข้อที่ 2 การใช้งานและเข้าร่วมกลุ่มสื่อออนไลน์ (Website/Facebook/Line) เพื่อส่งเสริมการตลาดและสนับสนุนการเพาะเลี้ยงและแปรรูปปลาสลิดบางบ่อ

หัวข้อที่ 3 การผลิตตู้อบแห้งปลาสลิดต้นทุนน้อย

หัวข้อที่ 4 การผลิตภัณฑ์(ฉีด/พ่น)ไล่แมลงวันจากกาบใบตะไคร้ (สมุนไพรไทย)

หัวข้อที่ 5 การออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ปลาสลิดแปรรูป

หัวข้อที่ 6 การเขียนแผนธุรกิจเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ปลาสลิดแปรรูป

หัวข้อที่ 7 การดูแลสุขภาพและการป้องกันพฤติกรรมภาวะเสี่ยงจากการเพาะเลี้ยงและแปรรูปปลาสลิด

หัวข้อที่ 8 การแปรรูปปลาสลิดแดดเดียวตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอาหารของหน่วยงานรับรองมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มุ่งสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

จากผลสรุปงานวิจัยที่พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 หัวข้อสาระนั้น หลายหัวข้อเป็นเรื่องที่กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงและผู้ประกอบการ “ไม่รู้” แต่ “อยากรู้” และก็มีบางหัวข้อที่ “รู้” แต่ “อยากรู้เพิ่ม” ดังนั้น ทั้ง 8 หัวข้อสาระการเรียนรู้ จะเป็นประโยชน์แก่ ผู้เพาะเลี้ยงและผู้ประกอบการแปรรูปปลาสลิดเป็นอย่างมาก

จากการสอบถาม/สัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย พบว่า หัวข้อสาระที่กลุ่มเป้าหมายมีความต้องการสูงที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่

อันดับที่ 1 การสร้างอัตลักษณ์การเพาะเลี้ยงปลาสลิดบางบ่อแบบครบวงจร

อันดับที่ 2 การเขียนแผนธุรกิจเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ปลาสลิดแปรรูป

อันดับที่ 3 การแปรรูปปลาสลิดแดดเดียวตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอาหารของหน่วยงานรับรองมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มุ่งสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

สำหรับแผนการบริหารบุคลากรและโครงสร้างองค์กรภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ ที่ควรจะเป็นนั้น ควรจะมี 3 ระดับชั้นในการบริหารองค์กร เริ่มตั้งแต่ ผู้บริหาร หัวหน้า และฝ่ายปฏิบัติการ แต่อย่างไรก็ตามทางผู้วิจัยเห็นควรว่าอย่างน้อย ควรจะมีผู้บริหาร(มีแล้ว) กับฝ่ายปฏิบัติการ คือ นักจัดกิจกรรม(ยังไม่มี) เพิ่มอีกหนึ่งตำแหน่ง เพื่อเป็นผู้ที่ดำเนินการจัดโครงการต่างๆ ให้เกิดขึ้นภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ

แนวทางการบริหารการจัดการพื้นที่ภายในศูนย์การเรียนรู้และแปรรูปพลาสติกของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง สำหรับสถานที่ในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 หัวข้อนั้น พบว่า ห้องโถงขนาด 90 ตรม. ปัจจุบันได้จัดทำเป็นห้องนิทรรศการถาวร โดยใช้พื้นที่บริเวณผนังห้องทั้ง 4 ด้านเป็นส่วนจัดแสดงเนื้อหา นิทรรศการ ยังคงพื้นที่ว่างตรงกลางไว้ ผู้ศึกษาเห็นว่า พื้นที่ว่างบริเวณนี้ สามารถจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ได้พัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 หัวข้อได้ ในส่วนของห้องโถงขนาด 54 ตรม. ปัจจุบันยังคงเป็นพื้นที่ว่าง โดยแนวคิดในการก่อสร้างจะใช้เป็นห้องสำนักงาน แต่ปัจจุบันยังไม่สามารถระบุการใช้งานภายในห้องได้อย่างชัดเจน ยังคงเป็นการใช้ประโยชน์ตามวาระเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ในกรณีที่มีการจัดโครงการหรือกิจกรรมพร้อมกันกับห้องนิทรรศการ สามารถที่จะใช้ห้องว่างนี้จัดโครงการหรือกิจกรรมที่ได้พัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 หัวข้อได้

แนวทางการดำเนินการหลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 หัวข้อ มีดังนี้

แนวทางที่ 1 จัดส่งรูปแบบการเรียนรู้ทั้ง 8 หัวข้อให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่านเพื่อดำเนินโครงการ โดยมีมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นผู้จัดหาวิทยากรและสื่อการเรียนรู้

แนวทางที่ 2 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติเป็นผู้ดำเนินโครงการ โดยขอใช้พื้นที่ภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ

โดยงบประมาณในการดำเนินโครงการมาจากหน่วยงานสนับสนุนต่างๆ อาทิ

- องค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน
- มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- บริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคีสมุทรปราการ จำกัด
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สำหรับการสร้างการรับรู้เพื่อเข้าถึงชุมชนจาก 3 แหล่ง ได้แก่ บ้าน วัดและโรงเรียน สามารถทำได้

หลากหลายวิธี อาทิ

1. จัดประชุมเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน
2. จัดกิจกรรมเปิดบูธ ณ ตลาดน้ำพระองค์เจ้าไชยานุชิต วันสุคันธาวาส
3. จัดแสดงละครเกี่ยวกับพลาสติกที่โรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ชมและไปบอกต่อกับผู้ปกครอง
4. แจกโบว์ชัวร์ประชาสัมพันธ์โครงการในงานประจำปีของวัดในท้องถิ่น อาทิ วัดหงษ์ทอง
5. ผ่ากษาวประชาสัมพันธ์ผ่านพิธีกรประจำ งานประเพณีรับบัวซึ่งเป็นงานประจำปีของจังหวัด
6. จัดส่งเป็นแผ่นซีดีเกี่ยวกับผลงานวิจัย อาทิ การเพาะเลี้ยงพลาสติกตาม อุตสาหกรรมของจังหวัดสมุทรปราการ

เพื่อประกอบการเรียนการสอนของโรงเรียน ในรายวิชา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

7. นำหนังสือไปวางไว้ในห้องสมุดประจำตำบลและที่วัด
8. ผ่ากษาวผู้ใหญ่บ้านประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าว ผ่านเสียงตามสาย
9. ประชาสัมพันธ์ผ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น “ฟ้าวันใหม่” ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ
10. ประชาสัมพันธ์ทางไลน์กลุ่ม และ เฟสบุ๊กกลุ่ม ของกลุ่มพลาสติกภาคกลางตอนกลาง
11. รถเร่ประชาสัมพันธ์ไปตามถนนคลองด่านที่มีผู้ประกอบการขายพลาสติกอยู่

ข้อเสนอแนะ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาแล้วทั้ง 8 หัวข้อสาระ จะเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม และเกิดประสิทธิผลแก่ผู้เพาะเลี้ยง ผู้ประกอบการแปรรูปปลาสด และประชาชนทั่วไปที่สนใจ ได้นั้น หากได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานสนับสนุนกองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน บริษัท ประชาธิปไตย รักษามัคคีสมุทรปราการ (วิสาหกิจเพื่อชุมชน) จำกัด ในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ, 2552.
- กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, มาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน. กรุงเทพฯ. 2556.
- ธีระ รุญเจริญ. รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบ. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2550.
- นันทวัน เรืองอร่าม. การพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนาคอมเทียน. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา. 2554.
- บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน, 2537.
- บุปผชาติ ทัททิกรณ์. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช-กุมารี ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. 2551.
- ปาหนัน กนกวงศ์นุวัฒน์. การพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ในโรงพยาบาลโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.
- มานิตย์ ชาติโย. รูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนหลายวัยในศูนย์คุ้มโสมลูกหลานบ้านเหล่าลิง. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. รายงานการวิจัย การจัดการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต : สมชัย วรากุลนุรักษ์. การพัฒนาระบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ในสถานประกอบการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- วิจารณ์ พานิช. วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. 2555.
- วิทยา พัฒนเมธาดา. การจัดการความรู้ (Learning Management) สืบค้นเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2560 จากเว็บไซต์ <http://www.kansuksa.com/8/>. 2560.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรืองและอภิปจิตตฤกษ์ (แปล). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Open Worlds. 2554.
- สิริอร วิชชาวุธ. จิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.
- สุมน อมรรัตน์. การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสนสิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตรีธรรมสาร. 2533.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- Brian, S. McGowan. Lifelong Learning in Japan : Community Centers and Learning Circles. Michigan : Continuing, and Community Education, Michigan State University, 2010.

Gold, S. F. "Community Organization at a Neighborhood High School: Promises and Dilemmas in Building Parent-educator Partnership and Collaborations," Proquest Digital Dissertation. 11, 4 (January 2000) : 23-27.

Philip, H. Coombs and Manzoor Ahmed. "Attacking Rural Poverty : How No formal Education Can Help," A World Bank Research Publication. 3, 2 (March 1974) : 74-76.

Steven, R. Information in Workplace Desktop Technology: A Case Study in Sales Division of a Large Corporations. Doctoral Dissertation, Columbia University Teacher College, 1998.

www.addkotec3.com/wpcontent/uploads/2012/11/ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่-21.pdf

